

Warszawa, 24 sierpnia 2023 r.
KL/332/157/ASW/2023

Pan
Artur Soboń
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do wiadomości z dnia 25 lipca br. kierującej do konsultacji projekt dyrektywy Rady w sprawie szybszego i bezpieczniejszego mechanizmu ulg w nadmiernym podatku u źródła tzw. dyrektywa FASTER , przekazuję uwagi Konfederacji Lewiatan.

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik:

Uwagi Konfederacji Lewiatan do projektu dyrektywy Rady w sprawie szybszego i bezpieczniejszego mechanizmu ulg w nadmiernym podatku u źródła tzw. dyrektywa FASTER.

Uwagi Konfederacji Lewiatan do wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie szybszego i bezpieczniejszego mechanizmu ulg w nadmiernym podatku u źródła tzw. dyrektywa FASTER.

1. Model Relief at Source System (RSS) a Quick Refund System (QRS).

Dyrektywa FASTER w swoim zakresie przewiduje wprowadzenie dwóch możliwych modelowych rozwiązań:

- RSS – *Relief at Source System* (ulga u źródła)
- QRS – *Quick Refund System* (system szybkiego zwrotu podatku)

Proponowany system ulgi u źródła w dyrektywie został ujęty w art. 10 i 12. Zgodnie z regulacjami art. 10 projektu dyrektywy, państwa członkowskie UE nałożą obowiązek składania wniosku o ulgę u źródła lub dokonania zwrotu różnicy podatku przez certyfikowanych pośredników finansowych (podmiotów prowadzących rachunki papierów wartościowych dla inwestorów na rynku regulowanym). Wniosek taki pośrednik będzie mógł złożyć w momencie spełnienia dwóch przesłanek:

- otrzymania upoważnienia od inwestora,
- przeprowadzenia weryfikacji zgodnie z zasadami należytej staranności z art. 11 dyrektywy. Zasadą należytej staranności dla pośredników CFI jest uzyskanie oświadczenia, w którym inwestor zawrze informacje:
 - a) o posiadaniu statusu rzeczywistego właściciela należności oraz,
 - b) że nie zawarł porozumienia finansowego w odniesieniu do akcji (obligacji) bazowych, które nie zostało rozliczone, nie wygasło ani nie zostało zakończone w żaden inny sposób w dniu ustania prawa do dywidendy.

Certyfikowani pośrednicy, poza nałożonym obowiązkiem powyżej, otrzymują od państw członkowskich możliwości weryfikowania dokumentów, praw do preferencji oraz faktów mających wpływ na możliwe stosowanie ulgi takich jak:

- a. weryfikacja cyfrowego certyfikatu rezydencji, lub innego dokumentu poświadczającego rezydencję wydawanego w przypadku państwa trzeciego rozumianego jako kraj nie będący w Unii Europejskiej,
- b. weryfikacja świadczenia właściciela należności o rezydencji podatkowej pochodzące z mechanizmu kontroli wewnętrznej,
- c. weryfikacja prawa do stosowania obniżonej stawki podatku wynikającej z UPO
- d. weryfikacja istnienia porozumień finansowych, które obejmują swoim zakresem akcje (obligacje) bazowe, które nie zostały rozliczone ani zakończone w dniu ustania prawa do dywidendy.

Przepisy dyrektywy przewidują także próg istotności transakcji dla celów weryfikacyjnych. Został on ustanowiony na 1000 euro. W przypadku wypłat powyżej 1000 euro należy przeprowadzać weryfikację zgodnie z art. 11 dyrektywy. Wniosek o ulgę u źródła będzie mógł być złożony przez pośrednika przez przekazanie podmiotowi wypłacającemu należność informacji o rezydencji odbiorcy oraz o właściwej stawce z UPO.

System szybkiego zwrotu QRS jest regulowany art. 13 dyrektywy. Zgodnie z proponowanymi przepisami, państwa członkowskie będą mogły zezwolić pośrednikom CFI na złożenie wniosku o zwrot nadmiarowego podatku (różnicy pomiędzy podatkiem pobranym wg. stawki krajowej, a między podatkiem licznym po stawce z właściwej UPO). Dokumenty powinny zostać przekazane niezwłocznie do odpowiednich organów, ale nie później niż w ciągu 25 dni od dokonania wypłaty należności. Czas oczekiwania na rozpatrzenie wniosku to 25 dni. Zatem w systemie QRS efektywny maksymalny czas oczekiwania na zwrot to 25-50 dni. Ponadto za każdy dzień zwłoki organy zobowiązane będą do doliczenia odsetek w wysokości odpowiadającej odsetkom za opóźnienie w płatności podatku wg. przepisów krajowych.

W porównaniu do złożoności polskiego systemu poboru podatku u źródła wydaje się, że regulacje unijne (zwłaszcza biorąc pod uwagę ujednoczenia na gruncie unijnym) będą stanowić uproszczenie w pewnych przypadkach zasad stosowania preferencji wobec konieczności uzyskiwania opinii o stosowaniu preferencji lub długotrwałości zwrotu środków w procesie *pay and refund*. W tym kontekście projekt dyrektywy w teorii wydaje się być atrakcyjniejszy dla podatnika zwłaszcza, że uwzględni sankcje (odsetki) za opóźnienia po stronie organu.

Z perspektywy interesu podatników i płatników, znacznie lepszym rozwiązaniem będzie system RSS, który zapewni brak powstania obowiązku podatkowego w państwie źródła i przyspieszy przepływy finansowe między wpłacającym należność, a jej właścicielem.

2. Odsetki wypłacane z tytułu obligacji w obrocie publicznym objęte RSS lub QRS.

Odsetki z tytułu obligacji w obrocie publicznym z perspektywy korzyści podatnika powinny być objęte systemem RSS. Objęcie tym systemem pozwoli znacznie ograniczyć koszty oraz wyeliminuje stosowanie skomplikowanych procedur stosowanych obecnie w Polsce.

Benefitami płynącymi z objęcia systemem RSS będą m.in:

- skrócenie czasu oczekiwania na uzyskanie poszczególnych dokumentów wymaganych do skorzystania ze zwolnienia,
- zmniejszenie kosztów operacyjnych w ramach stosowania preferencji.

3. Zasadność wprowadzenia jednolitego (standaryzowanego) certyfikatu rezydencji (eTRC) na terenie UE.

Zgodnie z projektem dyrektywy państwa członkowskie mają zapewnić zautomatyzowany proces wydawania cyfrowych certyfikatów rezydencji podatkowej osobom uznanym za rezydentów w ich jurysdykcji do celów podatkowych. Wprowadzenie jednolitego (standaryzowanego)

certyfikatu rezydencji jest pomysłem, który może skutecznie polepszyć procedury dot. podatku u źródła. Celem wprowadzenia tych zmian jest:

- ułatwienie inwestycji transgranicznych;
- zapobieganie nadużyciom podatkowym;
- zwiększenie skuteczności procedur dotyczących podatku u źródła;
- zapewnienie państwu członkowskiemu odpowiednich narzędzi do zwalczania nadużyć podatkowych.

Problem poboru podatku u źródła dotyczy nie tylko inwestorów indywidualnych, ale w szczególności dużych instytucjonalnych inwestorów zagranicznych. Inwestor zagraniczny, który otrzymuje należności (najczęściej dywidendy oraz odsetki) musi zmierzyć się ze skomplikowanymi procedurami zwrotu, które są najczęściej różne w zależności od kraju. Niespójność takich procedur dotyczy też w dużej mierze właśnie certyfikatów rezydencji podatkowej. Złożoność formatów oraz odmienne informacje podawane przez krajowe organy wydające takie certyfikaty komplikują procedurę. Inne są również terminy na wydanie takiego certyfikatu. Ponadto, obecne wymogi dokumentacyjne w rozliczeniach podatku u źródła w Polsce są nieproporcjonalne do wymagań w innych krajach, są niespójne w zakresie należytej staranności. Warto ten aspekt podnieść, aby wyeliminować nieterminowe płatności z powodu braków dokumentacyjnych. Kontrahenci unijni są zaskakiwani szczegółowością wymaganej dokumentacji i podnoszą wątek, że działamy w ramach UE i powinno to być ujednoczone.

Zatem standaryzacja usprawni proces pozyskiwania certyfikatów rezydencji podatkowej, skróci okres oczekiwania i wyeliminuje ryzyka w sporach z władzami podatkowymi.

Przy czym uprawniony z mocy prawa do uzyskania eTRC powinien być nie tylko podatnik, ale również certyfikowany pośrednik finansowy i każdy inny zainteresowany (np. instytucje finansowe realizujące wymogi należytej staranności względem swoich klientów w zakresie FATCA/CRS mogłyby generować eTRC zamiast kierowania próśb o złożenie oświadczeń o rezydencji podatkowej w innych państwach). W świetle projektu wnioski o eTRC będzie składał albo podatnik albo upoważniony przez niego podmiot. Zważywszy na zakres danych w eTRC i charakter tego dokumentu nie istnieje uzasadnienie do tego, aby dostęp był ograniczony i sformalizowany w stosunku do danych z rejestrów handlowych spółek, które generalnie są publicznie dostępne dla każdego.

4. Zawartość eTRC.

Głównym problemem w przypadku samego projektu dyrektywy jest to, że urzędy krajów Unii wymagają innych i dodatkowych informacji, które wykraczają poza to co jest zawarte w samym certyfikacie. Przykładowo, organy skarbowe w Belgii wymagają wypełnienia i ostemplowania lokalnych formularzy beneficjenta ubiegającego się o ulgę w podatku u źródła, zamiast lub oprócz typowego certyfikatu rezydencji podatkowej. Inne kraje (w tym Polska) wymagają często wersji papierowej oraz dodatkowo opatrzonej apostille.

Unijna dyrektywa powinna wyraźnie zaznaczyć, że wydawany eTRC jest wystarczający i nie można nakładać dodatkowych wymagań względem takiego certyfikatu podczas ubiegania się o ulgę lub składania innych wniosków.

W tym miejscu warto przypomnieć, co według dyrektywy ma zawierać eTRC zgodnie z art. 4 pkt g:

- a) imię i nazwisko podatnika oraz data i miejsce urodzenia, jeżeli podatnik jest osobą fizyczną, lub nazwę podatnika i jego niepowtarzalny identyfikator europejski (EUID), jeżeli podatnik jest osobą prawną;
- b) numer identyfikacji podatkowej;
- c) adres podatnika;
- d) data wydania;
- e) okres objęty certyfikatem;
- f) dane identyfikacyjne organu podatkowego wydającego certyfikat;
- g) wszelkie dodatkowe informacje, które mogą być istotne, w przypadku gdy certyfikat jest wydawany do celów innych niż zastosowanie ulgi w podatku u źródła na podstawie niniejszej dyrektywy, lub informacje, które muszą być zawarte w certyfikacie rezydencji podatkowej na podstawie prawa UE.

Informacje zawarte w eTRC w większości pokrywają się z tymi zawartymi w certyfikacie rezydencji wydawanym przez polskie organy skarbowe. Polski dokument zawiera dodatkowo cel wydania wniosku oraz informację o Państwie, z którym Rzeczpospolita Polska ma umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania. Jednak w naszej opinii nie jest to niezbędne w kwestii eTRC, powiększało by niepotrzebnie objętość samego certyfikatu i słusznie nie zawarto w nim takich informacji.

Zawartość eTRC można co najwyżej rozszerzyć o informację o formie prawnej podatnika, tj. czy jest to fundusz emerytalny, bank, itd. Double Taxation Treaty - dwustronne umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, przewidują bowiem preferencyjne stawki WHT/zwolnienia również w zależności od formy prawnej odbiorcy płatności z tyt. odsetek lub dywidend. Przykładowo można by oprzeć się na kodach form prawnych ze standardu ISO 20275: Lista kodów form prawnych podmiotu - Listy kodowe - LEI – GLEIF.

Dodatkowo uważamy, że powinna się tutaj znaleźć dyspozycja o językowym ustandaryzowaniu certyfikatu i wydawaniu go jednocześnie w języku angielskim oraz języku urzędowym Państwa wydającego. Zaoszczędzi to podatnikom kosztów finansowych w tym tłumaczenia dokumentów oraz następnym opatrzeniu dokumentu klauzulą apostille, w celu przedstawienia w kraju inwestycji. Odnosząc się jednak do samej zawartości to jest ona wystarczająca, jeżeli nie będzie obłożona dodatkowymi krajowymi wymaganiami, jakimi teraz bywają obciążane certyfikaty w niektórych państwach.

5. Stworzenie jednego, europejskiego rejestru CFI.

Uważamy, że cele dyrektywy lepiej realizowałoby stworzenie jednego, europejskiego rejestru CFI. Jak wskazuje się w uzasadnieniu: „(...) *celem inicjatywy jest uniknięcie mnożenia się różnych systemów w państwach członkowskich poprzez standaryzację niektórych elementów procedur dotyczących podatku u źródła*”, czemu najskuteczniej zapobiec może w zakresie rejestru CFI stworzenie jednego, europejskiego rejestru CFI.

Stworzenie jednego, europejskiego rejestru CFI służyłoby standaryzacji obowiązków sprawozdawczych, zapobiegając jakimkolwiek powstaniu partykularizmów krajowych.

Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że państwa członkowskie wyraziły poparcie dla jednolitych rozwiązań np. w odniesieniu do wprowadzenia wspólnego ogólnounijnego cyfrowego certyfikatu rezydencji podatnika, w związku z czym wprowadzenie jednolitego, ogólnounijnego rejestru CFI wydaje się również zasługiwać na aprobatę.

6. CFI składający wniosek o zastosowanie RSS lub QRS a weryfikacja, o której mowa w art. 11 ust. 2 projektu dyrektywy.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 pkt c) dyrektywy, certyfikowani pośrednicy finansowi składający wniosek o ulgę w podatku u źródła powinni weryfikować uprawnienie zarejestrowanego właściciela do określonej obniżonej stawki u źródła zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania między państwem członkowskim źródła a jurysdykcjami, w których zarejestrowany właściciel jest rezydentem do celów podatkowych.

Należy zauważyć, w szczególności mając na uwadze praktykę w zakresie poboru podatku u źródła w Polsce, którą można określić jako bardzo restrykcyjną, że postawienie CFI takich wymogów może być bądź co najmniej utrudnione, bądź nawet niemożliwe, w szczególności w zakładanym terminie. W szczególności, podnieść należy, że samo zdekodowanie wymogów do stosowania obniżonej stawki u źródła może budzić wątpliwości (np. w zakresie tych UPO, w których treści brak jest zawarcia wprost wymogu „*beneficial owner*”). Dodatkowo, w zakresie potwierdzenia statusu „*beneficial owner*” wymogi postawione przed polskimi płatnikami (których odpowiednikiem byłby CFI w tej sytuacji) są bardzo restrykcyjne i wymagają szczegółowej analizy, uwzględniającej także substrat majątkowo-osobowy odbiorcy należności. Problemy związane z badaniem powyższej kwestii mogą z kolei prowadzić do wykreślenia pośrednika, który zaniedbał swoich obowiązków, z rejestru CFI (art. 8 ust. 2 dyrektywy). W obliczu powyższej sankcji, w praktyce nie można wykluczyć, że proponowane w dyrektywie systemy zastosowania obniżonej stawki podatku u źródła mogłyby w Polsce pozostać „martwe”, co oczywiście nie byłoby pożądane z perspektywy celów dyrektywy i wspólnego zharmonizowanego w tym zakresie rynku.

Należy zatem dążyć do takiego określenia wymogów stawianych CFI, które będą mogły w jak najmniejszym stopniu być w praktyce zależne / modyfikowane podejściem do tych zagadnień przez dane państwa członkowskie.

Konfederacja Lewiatan, KL/332/157/ASW/2023